

Rein tekst 2014: Lærerveiledning

Velkommen til Rein tekst 2014

Denne lærerveiledningen inneholder tips og ideer som vi håper kan inspirere dere i arbeidet med å legge til rette for at elevene utvikler leselyst og engasjement for lesing.

I den reviderte læreplanen i norsk står det at «opplæringen i lesing skal stimulere elevens lyst og evne til å lese og skrive, og innebærer at eleven skal lese ulike tekster, både for å lære og for å oppleve.» Elevene må derfor få «engasjere seg i tekster og få innsikt i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft.» Litteraturen spiller her en nøkkelrolle. Den gode leseopplevelsen er sentral for å skape engasjement for lesing blant unge. Oppgavene i denne lærerveiledningen legger vekt på å la elevenes opplevelser komme til orde og å få frem mulighetene i litteraturen. Utdrag og oppgaver skal stimulere til leselyst, gi rom for utveksling av tanker, synspunkter og meninger, og bidra til refleksjon over den litterære erfaringen.

I lærerveiledningen vil dere finne diskusjonsoppgaver, oppgaver i litterær vurdering og skriveoppgaver. Alle oppleggene knytter seg til kompetansemålene i den reviderte læreplanen, og er laget på en måte som skal gjøre det oversiktlig og enkelt å ta dem i bruk. I tillegg finner dere bonusspor på nettsidene, foreningenles.no/reintekst, i feltet under hvert utdrag, som dere kan bruke som dere ønsker.

Proessorientert lesing

Den didaktiske rammen rundt oppleggene er proessorientert lesing, en god og fleksibel metode for å vekke lyst og engasjement for litteratur. Vi har delt opp alle oppgavene i fasene før, under og etter lesingen. Målet er at teksten åpnes for elevene, og at de får bidra aktivt med utgangspunkt i egne opplevelser og erfaringer. Samtidig får dere som lærere muligheten til å fungere som modell i de delene av lesingen dere du mener at elevene deres trenger støtte.

Mange ulike aktiviteter kan gjennomføres med et slikt metodeverk. Det er derfor også mange muligheter for å variere den leseundervisningen som finner sted i en slik didaktisk ramme, og dere har gode muligheter for å kombinere de konkrete forslagene i lærerveiledningen med deres egne favoritter dersom du ønsker det.

Vi håper dere lar dere inspirere av tekstene i antologien og finner nytte i noen av forslagene til opplegg i denne lærerveiledningen. Vi håper også at dere som lærere gir elevene tid til å diskutere og legger til rette for videre lesing som elevene kan gjøre på egenhånd også etter at arbeidet i klasserommet er over.

Tilbakemelding

For å lage en god antologi er vi avhengig av tilbakemeldinger fra dere som bruker den i skolehverdagen. I løpet av høsten vil vi be dere fylle ut et skjema for tilbakemeldinger, og vi blir svært takknemlig for alle som svarer.

Lykke til i det viktige arbeidet dere gjør for å spre leselyst og engasjement for lesing blant elevene!

Hilsen Foreningen !les

Lærerveiledningen er utarbeidet av Troels Posselt og Kristin Li i Foreningen !les. Begge er utdannet lærere og har erfaring fra norskfaget i skolen.

Rein tekst: Opplegg til tekstene i årets antologi

Litterær kvalitet

Opplegget kan med fordel gjennomføres som introduksjon til arbeidet med tekstene i årets Rein tekst-aksjon.

Samtale i hel klasse

La elevene bruke litt tid på å tenke over sine favorittbøker og hva som gjorde at disse leseopplevelsene var spesielt gode.

Be dem dele favorittene sine med klassen og snakk om hva elevene synes kjennetegner gode bøker de har lest:

Hva er det viktigste for at man skal lese og like en bok? Har det noe å si hvordan man får tak i boken (reklame, omtale, tips fra venner osv.) Hvilken rolle spiller forfatteren, sjangeren, emnet/temaet, personene, handlingen, måten den er skrevet på? Har omstendighetene rundt lesingen noe å si (nettopp blitt slutt med kjæresten, begynt på ny skole osv.)? Er det forskjell på hva slags samtidslitteratur unge og voksne lesere liker?

På bakgrunn av samtalen forsøker klassen å bli enige om 5-10 punkter som kjennetegner en god bok. Lærer og elever noterer disse kriteriene til senere bruk.

Roger Hobbs: *Ghostman*

Vurdering og skrivning

Opplegget er et eksempel på oppgavetyper vurdering eller kritisk lesing. Det kan derfor fungere som forarbeid hvis elevene f.eks. skal skrive en bokanmeldelse. På nettsiden <http://uprisen.no/hvordan-skrive-en-anmeldelse> finnes det en mal som kan fungere som støtte i det videre arbeidet med bokanmeldelser.

Diskusjonen kan også inngå som forberedelse til at elevene kan sende inn sin mening om årets Rein tekst-antologi og vinne bøker eller en MacBook Pro. Mer informasjon om konkurransen finnes på foreningenles.no/reintekst.

1. FØR:

Klassesamtale

Hva er det som gjør en tekst spennende å lese? Hvor viktig er handlingen for at en tekst skal være god? Må det skje noe dramatisk? Hvor viktig er det med konflikter som setter i gang tanker og følelser hos de sentrale personene i teksten (såkalt indre handling)? I hvilken grad kan forventningen om at noe skal skje være med å gjøre en tekst spennende? Hvor viktig er personenes karakter for spenningen?

Be elevene se på omslaget:

Hva forteller omslaget? Hva tenker elevene om de ulike blurbene som er brukt på forsiden? Gir de dem lyst til å lese boken? Hva sier tittelen? Hvorfor er det brukt en engelsk tittel? Hvilke tanker og assosiasjoner får elevene, og hva synes de om tittelen? Hvilken sammenheng ser de mellom tittel og omslag? Hva tror de boken handler om?

2. UNDERVEIS:

Be elevene notere noen stikkord til den umiddelbare leseopplevelsen.

Elevene kan ta utgangspunkt i spørsmål som:

- Hvilke tanker og følelser får dere mens dere leser? Hvorfor?
- Hva liker dere ved utdraget og hva liker dere ikke? Hvorfor?
- Synes dere teksten er spennende, overraskende, skrevet slik at stemningen i utdraget kommer tydelig frem?
- Hvilket inntrykk får dere av hovedpersonen?
- Er det brukt noen spesielle ord?

3. ETTER:

Gruppesamtale, 4-5 elever på hver gruppe.

La elevene snakke om utdraget med utgangspunkt i stikkordene sine.

- Hva gjorde inntrykk på dere da dere leste utdraget?
- Hva synes dere var spesielt med denne teksten?
- Hva tenker dere om hovedpersonen? Liker dere ham?

- Be elevene kommentere utsagnet: «paranoia er en del av pakka» (s.6) og diskutere hva som kreves for å fremstå anonym i vår tids informasjons- og kommunikasjonssamfunn.
- I hvilken grad er det mulig å styre hvilken informasjon som kommer ut?
- Er det noen fordeler ved å kunne være anonym også for vanlige mennesker?

La deretter elevene snakke sammen i gruppen om hva de synes er bra og/eller dårlig med teksten, og hva de eventuelt synes kunne vært bedre. Lag en liste over de tingene som er med på å gjøre teksten god (argumenter for), og en liste over ting som trekker ned (argumenter mot). Be elevene skrive så mange fordeler og ulemper som de klarer.

Diskusjon og vurdering i hel klasse

La gruppene fortelle hva de har kommet frem til eller gå rett på diskusjon av utdraget, hovedpersonen og temaene anonymitet/paranoia i vår tids informasjonssamfunn.

Deretter vurderer klassen utdraget: Liker elevene teksten? Synspunktene må begrunnes.

Klassen vurderer begrunnelsene og noterer de beste argumentene for og mot på tavlen, for eksempel fem gode argumenter for og fem gode argumenter mot. Hvis klassen har gjennomført opplegget om litterær kvalitet kan argumentene med fordel sammenliknes med de 5-10 kriteriene fra denne oppgaven og diskuteres: Henger argumentene sammen? Kan de kombineres? Støtter de hverandre eller trekker de i ulik retning?

Til slutt oppfordres elevene til å gi uttrykk for om de får lyst til å lese resten av boken.

Hvorfor/hvorfor ikke?

Dette opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Heidi Furre: *Parissyndromet*

Vurdering og skriving

1. FØR:

Be elevene se på omslaget:

-Hva forteller omslaget? Hvilken følelse eller stemning får de når de ser på motivet, fargebruken osv.?

-Hva sier tittelen? Hva tror elevene boka handler om ut fra omslag og tittel?

Paris har lenge vært et populært mål for bl.a. dannelsesreiser, romantikere og turister.

-Hvilket bilde har elevene av Paris og parisere? Hvem reiser dit og hvorfor? Er det en klisjé å reise til Paris i vår tid?

2. UNDERVEIS:

Be elevene notere stikkord til teksten, f.eks.:

-Inntrykk av hovedpersonen

-Noe som vekker følelser, gjør deg glad, trist, sint, overrasket, flau osv.

-Noe du kjenner deg igjen i.

-Noe du lurer på, noe som gjør deg nysgjerrig.

3. ETTER:

Gruppe/klasediskusjon

-Hva gjorde inntrykk på dere da dere leste utdraget (jf. stikkord)?

-Hva synes dere var spesielt med denne teksten?

-Kom dere i en spesiell stemning under lesingen? Hvilken?

-Hva var det i teksten som fikk frem denne stemningen?

-Hvilket inntrykk har dere fått av hovedpersonen?

-Hvorfor tror dere at hun har reist til Paris?

-Hvilke forventninger tror dere at hun har til oppholdet, hvilke drømmer?

-Hvordan forstår dere følgende utsagn: «i dei landa me skal reise til, byane me skal bu i, skal me vere dei beste versjonane av oss sjølve» (s.13)?

-Hvordan forstår dere syndromet som er fremhevet i bokens tittel og beskrevet på s.13-14 i antologien?

-Kjenner dere dere igjen i beskrivelsen?

-Hvorfor tror dere at syndromet er oppkalt etter den franske hovedstaden?

-I hvilken grad kan syndromet fremkalles av andre byer, andre situasjoner?

-Hva kjennetegner disse situasjonene?

Klasediskusjon

Begrepet dannelsesroman oppstod på midten av 1800-tallet. I denne sjangeren fokuseres det på hovedpersonens psykologiske og moralske modning. Hovedpersonen drar alene ut i verden, ofte fordi hun eller han har opplevd et følelsesmessig tap, og opplever på sin reise en gradvis modning og endring. På slutten av historien reiser hovedpersonen hjem, forandret og i ferd med å bli voksen. Les mer og se omtale av eksempler på denne sjangeren i bonusmaterialet som ligger under tekstutdraget på foreningenles.no/reintekst.

-Hvordan tror dere det vil gå videre med hovedpersonen?

-Hvorfor tror dere at det har blitt så populært for ungdommer å dra ut?

-I hvilken grad kan det ha med danning å gjøre?

-Er det noen i klassen som ønsker å reise ut i løpet av ungdomstiden? Hvorfor/hvorfor ikke?

- Er det opplevelser og erfaringer som ungdommer bare kan få gjennom å reise på denne måten eller kan de fås på annen måte også?
- Har vi andre drømmer i vår tid? I vår del av verden?
- Hva drømmer dere om?
- Har noen opplevd å få drømmene «slenget i trynet» som det uttrykkes i Parissyndromet?
- Hvordan takler man dette?

Skriveoppgave:

Skriv en saktekst (for eksempel et essay) som beskriver en situasjon eller en hendelse der du ble skuffet for eksempel fordi drømmene dine ble knust.

Dette opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-Gjøre rede for argumentasjonen i andres tekster og skrive egne argumenterende tekster på hovedmål og sidemål (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

Torborg Igland og Amund Hestsveen: *Flukten*

Diskusjon

1. FØR:

Gruppearbeid

Be elevene lese ingressen og/eller gå inn på bokens nettside, betaserien.com, for å lære mer om prosjektet. På nettsiden finnes det også et kart som viser hvordan forfatterne ser for seg den fremtidige verden som handlingen foregår i.

Elevene får også i oppdrag å bruke ulike digitale kilder for å finne ut mer om science fiction-sjangeren. De kan gjerne ta utgangspunkt i bonusstoffet som ligger under tekstutdraget på foreningenles.no/reintekst der det finnes en sjangerdefinisjon satt opp i punktform i tillegg til eksempler på sjangere og referanser til videre lesing.

En alternativ fremgangsmåte er å be én eller flere elever som allerede er interessert i sjangeren forberede en kort presentasjon.

2. UNDERVEIS:

Be elevene notere stikkord til teksten, f.eks.:

- Inntrykk av fortelleren
- De ulike personene
- Sammenlikne den verden som beskrives i utdraget med vår.
- Noe de synes er overraskende, virker rart eller ulogisk.
- Noe de kjenner seg igjen i.
- Noe de lurer på, noe som gjør dem nysgjerrige.

3. ETTER:

Klassediskusjon

Snakk om science fiction-sjangeren og diskuter i hvilken grad Flukten kan sies å være et eksempel på denne sjangeren (hvilke av sjangertrekkene fortellingen benytter seg av). --- Hvordan skiller det som foregår i historieundervisningen i Skandia seg fra en vanlig norsk skolehverdag?

- Hvordan beskrives demokratiet?
- Hvilke punkter trekkes frem i kritikken av det samfunnet vi lever i, informasjonstyranniet?
- Hvordan kommer de kritiske holdningene til uttrykk?
- Har kritikken av informasjonstyranniet noe for seg?
- Hvordan preger våre verdier den måten vi forteller historien på?

I en artikkel i Aftenposten blir Flukten trukket frem som eksempel på en ny trend i utgivelser for barn og ungdom der mørket og framfor alt utryggheten råder:

http://www.aftenposten.no/meninger/kommentarer/Dystert-om-fremtiden-7589884.html#.U-sjAfl_sRo

Har elevene noen tanker om hvorfor slike dystopiske bøker kommer nå og hvordan denne tematikken forholder seg til vår tid?

Forslag til kompetansemål:

VG1:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-Lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Trude Lorentzen: *Mysteriet mamma*

Diskusjon og skrivning

1. FØR:

Klassediskusjon

Trude Lorentzens mor begikk selvmord da datteren var 15 år gammel. I *Mysteriet mamma* leter hun etter svaret på hvorfor moren gjorde det. I utdraget er Trude på loftet for å pakke opp morens ting. Det fremkaller minner.

Trude Lorentzen er journalist og har gitt ut flere sakprosa-bøker. *Mysteriet mamma* er selvbiografisk sakprosa med en jeg-forteller. Forfatteren forteller om seg selv og hennes forhold til moren og til morens selvmord.

I denne sammenhengen kan det være fint med en samtale rundt det selvbiografiske, og om det å ta opp et tema som selvmord.

Diskuter med klassen hvilke forventninger de har til selvbiografisk tekst om selvmord.

- Hva vil det si å skrive selvbiografisk?
- Er det greit å skrive om sitt eget liv (eller deler av det) i en bok?
- Er det greit å skrive andre menneskers liv i en bok? Når er det ev. greit, når er det ikke greit?
- Skal journalister og forfattere skrive om selvmord? Hvorfor/hvorfor ikke?

2. UNDERVEIS:

Be elevene om å gjøre seg noen tanker mens de leser, og gjerne notere dem ned

- Hva forteller tingene på loftet om moren?
- Hva forteller de om Trude?
- Noe annet du legger merke til?

3. ETTER:

Klassediskusjon:

- Hvorfor tar hun opp dette nå? Er det noen erfaringer hun har gjort seg som gjør at hun ser annerledes på tingene?
- Faren til Trude sier: «Du kan rydde litt i tingene hennes – og rydde litt i deg selv»
- Hvorfor pakker hun opp morens ting nå – så lenge etter?
- Hvorfor tror dere hun er så opptatt av disse tingene?
- Hva forteller tingene vi omgir oss med om oss?
- Og hva sier tingene om tiden?
- Er det noe hun ser nå som hun ikke kunne se før?
- Hvordan kan et menneske som (tilsynelatende) har noe å leve for, ta livet sitt?
- Hvordan tror dere det er å vokse opp når man har opplevd noe sånt?
- Lorentzen skriver: «Jeg frykter at hun er i meg» Hva tror dere hun mener med det?
- Skal mediene skrive om selvmord? Hvorfor/hvorfor ikke?

Skriveoppgaver:

- A) Medieomtale av selvmord. Selvmord har vært et tabubelagt emne. De senere årene har vi i mediene sett en større åpenhet rundt temaet. Reglene for omtale av selvmord i media ble endret i 2006, men det foregår en stadig debatt om dette.

Du kan finne innspill i debatten på nettsidene under:

<http://www.leve.no/presse/ver-varsom-plakat>

<http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/Selvmordet-er-det-siste-tabu-7507918.html>

<http://www.journalisten.no/taxonomy/term/139>

Skal selvmord omtales i media? Skriv en sakprosaetekst der du drøfter spørsmålet.

- B) Trude Lorentzen skriver i *Mysteriet mamma* om hva morens etterlatte ting forteller om henne. Karl Ove Knausgård diskuterer i essayet *Den brune halen* hva tingene vi omgir oss med forteller om hvem vi er eller om hvordan vi ønsker å framstå. Skriv en selvbiografisk tekst som handler om hva ting/eiendeler kan fortelle om et menneske.

Oppgaven dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-skrive tekster med tema og fagterminologi som er tilpasset eget utdanningsprogram, etter mønster av ulike eksempeltekster (VG1)

-gjøre rede for argumentasjonen i andres tekster og skrive egne argumenterende tekster på hovedmål og sidemål (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

Yahya Hassan «Plastblomst» fra *Yahya Hassan*

Diskusjon

1. FØR:

Klassediskusjon:

Diskuter med klassen hvilke forventninger de har til hva et dikt er/skal være.

Hvem er dikt skrevet for? Liker elevene selv dikt?

2. UNDERVEIS:

Spill av diktet «Plastblomst» i klasserommet ([lenke på foreningenles.no/reintekst](https://foreningenles.no/reintekst)).

Spill av Yahya Hassans egen versjon (krever Spotify)

3. ETTER:

Klassediskusjon:

Diskuter den umiddelbare oppfattelsen av diktet.

Endres din oppfatning av diktet når du hører Yahya Hassans egen versjon? Hvordan?

Hvorfor?

-Hva synes dere om hovedpersonen?

-Liker dere ham?

-Hva synes dere om diktet?

Snakk om mottakelsen Yahya Hassan har fått i Danmark og Skandinavia (se blant annet bonussporene på foreningenles.no/reintekst).

Klassediskusjon:

-Hvorfor er dette et dikt?

-Er diktene gode nok til å få den oppmerksomheten de har fått?

- Er det politikk?
- Noen som har eksempel på dikt som har berørt dem?

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Frode Grytten: *Brenn huset ned*

Diskusjon og skriving

1. FØR:

Klassesamtale:

Be elevene se på omslaget. Hva forteller omslaget?

Hva sier tittelen? Hva tror elevene boka handler om ut fra omslag og tittel?

Er det noen som kjenner til forfatteren?

Brenn huset ned handler om pønkebandet The Clash på toppen av sin karriere i 1981.

Er det noen som vet noe om musiksjangeren pønke? Noen som kjenner til The Clash?

Hva kan elevene finne ut om The Clash?

Spill av lydspor i klasserommet. Lydsporet finnes under tekstutdraget på foreningenles.no/reintekst.

2. UNDERVEIS:

Be elevene om å gjøre seg noen tanker mens de leser, og gjerne notere dem ned:

-Kjenner du deg igjen?

-Opplevdes det på samme måte å være på konsert i 1981 enn det gjør i dag?

3. ETTER:

Klassediskusjon:

«Det startet med nysgjerrighet, som med alle prosjektene mine. Jeg likte The Clash godt da de kom, og det er et band som har vært med meg siden. Jeg ble nysgjerrig på hvorfor

de virker så sterkt i meg fortsatt, og fikk lyst til å skrive om punken som fenomen, og om tidsepoken som betydde så mye for meg og min generasjon» sier Frode Grytten i et intervju med Dagbladet i forbindelse med utgivelsen av *Brenn huset ned*.

(http://www.dagbladet.no/2013/06/25/kultur/bok/litteratur/frode_grytten/sommerboka_2013/27880540/)

- Kjenner dere dere igjen i teksten?
- Opplevdes det på samme måte å være på konsert i 1981 som det gjør i dag?
- Er Frode Grytten's opplevelse fortsatt gyldig? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvorfor tror dere ungdomstida (for mange) er så viktig for musikalske inntrykk?
- Hvilke artister ville dere skrevet om?
- Tror dere medlemmene i The Clash hadde likt teksten om de hadde lest den? Hadde de kjent seg igjen?
- Hvilke utfordringer møter en forfatter som skriver fiksjon om virkelige personer?

Skriveoppgave:

A) Tenk deg at du var til stede på en av konsertene til The Clash i New York i 1981. Eller tenk deg at du er på konsert med ditt favorittband. Skriv en konsertreportasje.

B) I *Brenn Huset ned* har Frode Grytten tatt utgangspunkt i intervjuer med bandmedlemmene og i biografier og annen sakprosa. Når han har diktet seg inn i hodene til hovedpersonene, har han også gjort det med utgangspunkt i faktaopplysninger.

Skriv et fiktivt intervju med en artist du liker eller som du kunne tenke deg å vite mer om. Les om artisten på forhånd, slik at intervjuet framstår så troverdig som mulig.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-skrive tekster med klar hensikt og god struktur og sammenheng (VG2)

-uttrykke seg med et variert ordforråd og mestre språklige formkrav (VG2)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-bruke kunnskap om tekst, sjanger, medium og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster med klar hensikt, god struktur og saklig argumentasjon (VG3)

-uttrykke seg med et presist og nyansert ordforråd og mestre språklige formkrav (VG3)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

David Foenkinos: *Delikat ifølge Larousse*

Diskusjon og skrivning

1. FØR:

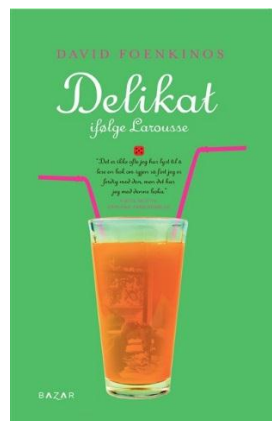
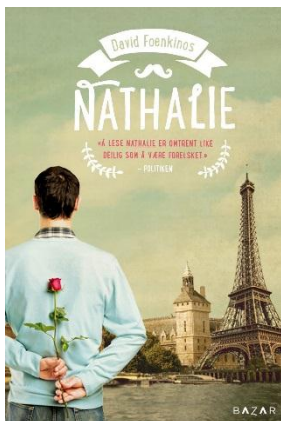
Be elevene se på omslaget. Hva forteller omslaget? Hva sier tittelen? Hva tror elevene boka handler om ut fra omslag og tittel?

Tittelen henspiller på *Larousse illustré*, det franske leksikonet som tar for seg kunnskap om alle menneskelige aspekter.

Bokas originaltittel er *La délicatesse*, og den er tidligere utgitt på norsk under tittelen *Nathalie*. (Om elevene går på biblioteket for å låne den, er det denne de vil finne).

Det er også laget film av boka. På fransk heter filmen *La délicatesse*. Da den ble lansert i Norge het den *Nathalie*.

Har elevene noen tanker om hvorfor bøker (og filmer) ofte skifter tittel når de blir oversatt? Og hvorfor tror de det norske forlaget valgt å gi den ut på nytt, under ny tittel og med nytt omslag?

(Lenke til bildene her XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX)

Klassen ser på de to forsidene.

Diskusjon i klassen. Hva forteller de ulike forsidene og titlene om boka? Hva slags bok er dette? Hva handler den om? Hvilken bok har du mest lyst til å lese?

2. UNDERVEIS:

Leselogg: Elevene leser og noterer. Be elevene gjøre seg noen tanker om temaet og om formen.

- Hva synes du om hovedpersonene?
- Hva gjør det med teksten at den er brutt opp i nummererte avsnitt?
- Hvorfor tror du forfatteren har skrevet den slik?
- Hva har formen å si for innholdet i utdraget?

3. ETTER:

Diskuter i grupper eller i klassen:

- Hva synes dere om måten kysset er beskrevet på?
- Går det an å kysse noen uten å vite hvorfor? Kan et kyss være 'en interesseløs handling'?
- Hvordan hadde dere reagert hvis en bekjent hadde kysset dere uten forvarsel?
- Er det greit å kysse en kollega på jobb?
- Liker dere hovedpersonene? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Har dere vært i andre situasjoner der dere har opplevd en stor kontrast mellom hensikten til den som gjør eller sier noe og tankene til mottaker?

- Hva gjør det med lesingen av teksten at den er brutt opp?
- Klarer dere å leve dere inn i historien? Betyr avsnittene at skildringen av tankene og følelsene til hovedpersonene blir mindre klisjépreget?
- Hvorfor tror dere forfatteren har skrevet den slik?
- Hva har formen å si for innholdet i utdraget?

- Hvilken tittel og hvilket omslag synes dere passer best?
- Hva kan være grunnen til at det norske forlaget har valgt å bytte tittel og omslag?
- Hva tror dere skjer videre i boka?
- Det har blitt sagt at all god litteratur handler om kjærlighet.
- Hvordan kan dagens forfattere skrive kjærlighetshistorier som unngår klisjéer fra flere tusen års litteratur?
- Hvordan skildre kjærligheten på en måte som fremstår ekte, troverdig og moderne for ungdom i vår tid?
- Hva slags kjærlighetshistorier ønsker dere å lese?

Skriveoppgave:

Delikat ifølge Larousse tilhører i egenskap av å være en kjærlighetsroman en litterær tradisjon. Les romanen *Delikat ifølge Larousse* og les en eldre kjærlighetsroman fra romantikken til i dag. Du kan for eksempel lese *Unge Werthers lidelser* av Johann Wolfgang von Goethe, *Victoria* av Knut Hamsun, eller en kjærlighetsroman du velger selv.

Hvilke følelser og egenskaper blir verdsatt i beskrivelsen av kjærligheten. Hvordan står disse verdiene i forhold til verdiene i samfunnet rundt. Sammenlikn måten tekstene er fortalt på. Hvilken virkning har fortellemåten for måten forholdet beskrives på og for leserens innlevelse i teksten? Hvordan er de to fortellingene preget av verdier og tenkemåter i det samfunnet de har blitt skrevet i?

Skriv en tekst hvor du sammenligner de to tekstene.

Eventuelt kan klassen se filmen: *Nathalie* og diskutere forskjeller og likheter i bokutdrag/film.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-analysere, tolke og sammenligne et utvalg sentrale norske og noen internasjonale tekster fra ulike litterære tradisjoner fra romantikken til i dag, og sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng (VG3)

Karl Ove Knausgård: «Den brune halen» fra *Sjelens Amerika*

Diskusjon og skrijving

1. FØR:

Klassesamtale:

Legg opp til samtale med klassen om forventninger til essayet. Dette kan være en krevende tekst. Forklar gjerne ord du som lærer tror dere trenger å gå gjennom.

-Hva har elevene hørt om Knausgård, og hans bruk av eget liv i romanene?

-Kjenner de til grepet med å ta noe personlig og enkelt og gjøre det til en allmenn betraktning?

2. UNDERVEIS:

Elevene leser og noterer underveis:

-Spørsmål til teksten

-Setninger og formuleringer de liker

-Argumenter de synes er gode/er enige i

-Argumenter de synes er svake/er uenige i

3. ETTER:

Diskuter den umiddelbare oppfattelsen av essayet i klasserommet.

Diskuter spørsmål og argumenter fra leseloggen.

Skriveoppgave:

Finn en enkel, dagligdags opplevelse i hverdagen som du mener kan beskrive et mer generelt fenomen slik som Knausgård har gjort i sin tekst.

Finn tre argumenter som kan underbygge sammenhengen mellom det enkle og det generelle.
Skriv en tekst med Knausgård sin tekst som modell, og hvor argumentene brukes.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-gjøre rede for argumentasjonen i andres tekster og skrive egne argumenterende tekster på hovedmål og sidemål (VG1)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

Julie Maroh: *Blå er den varmeste fargen*

Skriving

Tegneserieromanen *Blå er den varmeste fargen* var bakgrunnen for filmen med samme navn fra 2013.

1. FØR:

Klassesamtale

Samtale i klassen om forventninger til et utdrag fra en tegneserieroman.

-Er det noen elever i klassen som leser tegneserier/tegneserieromaner? Hvilke?

-Hva er bra med denne sjangeren? Hva kan de som annen litteratur ikke kan?

2. UNDERVEIS:

Be elevene gjøre seg tanker og notere mens de leser.

-Hva synes du om hovedpersonene?

-Legg merke til ting som formidles i bildene, men ikke i teksten.

-Hvordan uttrykkes følelser og stemninger?

3. ETTER:

Klassediskusjon:

-Liker dere hovedpersonene? Hvorfor/hvorfor ikke?

-Er det greit å være flau over å bli sett sammen med noen selv om det er noen du liker?

-Kjenner dere dere igjen? Kan noe være felles selv om erfaring ikke er lik?

-Hvordan synes dere bildene formidler det som ikke kommer fram i teksten? Er det noen som har eksempler?

Skriveoppgave:

- A) Ta utgangspunkt i utdraget fra *Blå er den varmeste fargen*. Skriv fortellingen. Forsøk å beskrive med ord de følelsene og stemningene som kommer fram på noen av bildene.
- B) I *Blå er den varmeste fargen* opptrer hovedpersonen, Clementine, i to ulike miljøer. Når Emma oppsøker henne blant vennene i skolegården møtes de to miljøene. Det byr på utfordringer.

Skriv en novelle der hovedpersonen opplever at to ulike miljøer hun eller han er en del av møtes.

- C) Skriv en sakprosa tekst der du bruker utdraget fra *Blå er den varmeste fargen* som utgangspunkt for å drøfte hvilke konflikter som kan oppstå i møte mellom ulike kulturer. Hvilke kulturer er det snakk om? Hvordan møtes de? Hvordan kommer de kulturelle forskjellene til uttrykk? I hvilken grad kommer de ulike verdiene i konflikt? Hvordan kommer konfliktene til uttrykk?

Det er også mulig å trekke inn andre tekster fra Rein tekst-antologien, f.eks. *Parissyndromet*, *Flukten*, *Yahya Hassan*, *Delikat ifølge Larousse*, *Sånn mister du henne* eller *Buddha på loftet*.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler (VG1)

-tolke og vurdere sammenhengen mellom innhold, form og formål i sammensatte tekster. (VG1)

-drøfte kulturmøter og kulturkonflikter med utgangspunkt i et utvalg samtidstekster (VG1)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-bruke kunnskap om tekst, sjanger, medium og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster med klar hensikt, god struktur og saklig argumentasjon (VG3)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

Junot Diaz: «Nilda» fra *Sånn mister du henne*

Diskusjon

1. FØR:

Klassesamtale

Samtale i klassen om hvilke forventninger elevene har til hva en novelle er/skal være

-Er det noen elever i klassen som leser noveller? Hvilke?

-Hva er bra med noveller? Hva kan de som annen litteratur (f.eks. romaner) ikke kan?

2. UNDERVEIS:

Be elevene notere stikkord til teksten, f.eks.:

- Hvilket inntrykk får du av fortelleren, Rafa og Nilda og deres relasjon?

- Noe du kjenner deg igjen i.

- Noe du lurer på, noe som gjør dem nysgjerrige.

- Ord som skiller seg ut eller som du lurer på betydningen av

3. ETTER:

Klassesamtale

Innholdet:

-Hva synes dere teksten handler om?

-Hvordan beskriver fortelleren Nilda? Hvordan er forholdet mellom dem?

-Hvordan blir Rafa beskrevet? Er fortelleren glad i broren sin? Begrunn svaret.

-Hva synes dere om forholdet mellom Rafa og Nilda?

-Hvorfor tror dere at de slutter å se hverandre?

Språket:

Stilen til Junot Diaz er blitt kalt Spanglish fordi han bruker et språk som blander spansk og engelsk og uttrykker det møtet mellom amerikansk og dominikansk kultur som personene lever i.

-I hvilken grad mener dere at uttrykket passer på språket i novellen, «Nilda»?

-Flere steder i novellen brukes ord som kan være nedsettende og støtende, f.eks.: «svarting».

-Hvorfor tror dere at forfatteren har valgt å bruke slike ord?

-Er det greit å bruke et hardt språk for å skildre et bestemt miljø, en bestemt kultur?

-Er det forskjell på om en person med dominikansk bakgrunn eller en etnisk norsk person bruker et slikt nedsettende ord som «svarting»?

Formen:

Den amerikanske forfatteren Lorrie Moore beskrev engang forholdet mellom novelle og roman slik: «En novelle er et kjærlighetsforhold, en roman er et ekteskap»

- Hvordan bruker Diaz novellesjangeren til å fortelle om et kjærlighetsforhold i oppløsning?
- I hvilken grad har novellen vendepunkt og klimaks?
- Hvordan forstår dere slutten?

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Agnes Ravatn: *Fugletribunalet*

Vurdering

1. FØR:

Klassesamtale

Agnes Ravatn vant Ungdommens kritikerpris i 2014 for *Fugletribunalet*.

<http://foreningenles.no/ungdommens-kritikerpris-ravatn-raget-hoyest>

Diskuter i fellesskap hva som gjør en tekst god.

-Er det forskjell på hva slags samtidslitteratur unge og voksne lesere liker?

Nå skal klassen vurdere utdraget. Bli enige om hvilke kriterier dere skal se etter før dere leser. Be elevene skrive ned disse kriteriene slik at de har dem tilgjengelig.

2. UNDERVEIS:

Elevene leser teksten med kriteriene foran seg og noterer i hvilken grad teksten lever opp til kriteriene. Er det behov for andre kriterier? Noter også spørsmål til teksten.

3. ETTER:

Diskuter spørsmål til teksten samlet – slik at alle er enige om tekstenes innhold.
Alle får fem minutter for å notere ned tre positive og tre negative argumenter om teksten.

Diskusjon med sidemann der man presenterer argumentene sine for og mot.
Alle får mulighet til å justere argumentene.

Diskusjon i hel klasse:

Fortjente *Fugletribunalet* å vinne Ungdommens kritikerpris? Les juryens begrunnelse på nettsidene: <http://foreningenles.no/juryens-uttalelse-til-ungdommens-kritikerpris-2014>

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Julie Otsuka: *Buddha på loftet*

Diskusjon og skriving

1. FØR:

Klassesamtale

Be elevene se på omslaget. Hva forteller omslaget? Hva sier tittelen? Hva tror elevene boka handler om ut fra omslag og tittel?

Buddha på loftet handler om postordrebruder som kom til USA fra Japan på 1920-tallet. Det er en historisk roman med et kollektivt vi som forteller.

2. UNDERVEIS:

Be elevene gjøre seg noen tanker, og gjerne notere mens de leser.

-Hvordan er fortellerperspektivet? Hvem forteller?

-Hva gjør det med boka at den er skrevet på denne måten?

-Hvorfor tror dere forfatteren har valgt å skrive på denne måten?

3. ETTER:

Klasse/gruppediskusjon:

-Hva gjorde mest inntrykk da dere leste teksten?

-Hvordan tenker dere det kan ha opplevdes å være en av kvinnene på båten?

- Hvordan hadde du opplevd det å komme i land og se mennene på brygga?
- Hvorfor tror dere forfatteren har valgt å bruke et kollektivt vi som forteller? Hvilken effekt gir det?
- Hvordan hadde historien blitt om hun hadde fortalt historien fra én persons synsvinkel? Er det noe som ikke hadde kommet fram? Er det noe annet som kunne ha kommet fram?

Skriveoppgaver:

- A) Utdraget handler om kvinner som reiser til USA på 1920-tallet. Finn ut hva som skjedde med japanere bosatt i USA etter angrepet på Pearl Harbour i 1941. Skriv en sakprosatext (artikkel).
- B) Skriv en tekst der du forteller historien som utspiller seg i utdraget fra én av personenes synsvinkel.
- C) Skriv et portrettintervju med én av kvinnene på båten.
- D) Ta for deg en historisk hendelse, for eksempel en krig, pest eller liknende. Eller tenk på en kjent fortelling som er fortalt fra én persons synsvinkel. Skriv hendelsen med et kollektivt vi som forteller, slik Julie Otsuka har gjort i *Buddha på loftet*.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-skrive tekster med klar hensikt og god struktur og sammenheng (VG2)

-uttrykke seg med et variert ordforråd og mestre språklige formkrav (VG2)

-skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

-bruke kunnskap om tekst, sjanger, medium og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster med klar hensikt, god struktur og saklig argumentasjon (VG3)

-uttrykke seg med et presist og nyansert ordforråd og mestre språklige formkrav (VG3)

-skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster (VG3)

Richard Ford: *Canada*

Vurdering

1. FØR:

Klassesamtale

Be elevene se på omslaget. Hva forteller omslaget? Hvilke tanker og assosiasjoner får elevene, og hva synes de om omslaget? Hva sier tittelen? Hvilken sammenheng ser elevene mellom tittel og omslag? Hva tror de boken handler om?

2. UNDERVEIS:

Be elevene notere noen stikkord til den umiddelbare leseopplevelsen.

Elevene kan ta utgangspunkt i spørsmål som:

- Hvilke tanker og følelser får du mens du leser? Hvorfor?
- Hvilket inntrykk får du av fortelleren?
- Hvilket inntrykk får du av resten av familien?
- Hva liker du ved utdraget og hva liker du ikke? Hvorfor?

3. ETTER:

Gruppesamtale, 4-5 elever på hver gruppe.

La elevene snakke om utdraget med utgangspunkt i stikkordene sine og spørsmål som:

- Hva gjorde inntrykk på dere da dere leste utdraget?
- Hva synes dere var spesielt med denne teksten?
- Hvilket inntrykk får dere av fortelleren? Hvor gammel er han? Hva betyr det for handlingen at det er en ung gutt som forteller? I hvilken grad får han med seg alt det som skjer rundt ham?
- Hva tenker dere om måten faren oppfører seg på overfor tvillingene? Hvorfor tror dere at han virker nervøs? Tenker de at han dekker over noe eller prøver å si noe?
- Hva tror dere har skjedd før den scenen som er gjengitt i utdraget?
- Hva tror dere skjer videre?

Vurdering

La elevene snakke sammen i gruppen om hva de synes er bra og/eller dårlig med teksten, og hva de eventuelt synes kunne vært bedre. Lag en liste over de tingene som er med på å gjøre

teksten god (argumenter for), og en liste over ting som trekker ned (argumenter mot). Be elevene skrive så mange fordeler og ulemper som de klarer.

Diskusjon og vurdering i hel klasse

La gruppene fortelle hva de har kommet frem til eller gå rett på diskusjon av utdraget, hovedpersonen og tema.

Deretter vurderer klassen utdraget: Liker elevene teksten? Synspunktene må begrunnes. Klassen vurderer begrunnelsene og noterer de beste argumentene for og mot på tavlen, for eksempel fem gode argumenter for og fem gode argumenter mot. Hvis klassen har gjennomført opplegget om litterær kvalitet kan argumentene med fordel sammenliknes med de 5-10 kriteriene fra denne oppgaven og diskuteres: Henger argumentene sammen? Kan de kombineres? Støtter de hverandre eller trekker de i ulik retning?

Til slutt oppfordres elevene til å gi uttrykk for om de får lyst til å lese resten av boken. Hvorfor/hvorfor ikke?

Opplegget over er et eksempel på oppgavetyper vurdering eller kritisk lesing. Det kan derfor fungere som forarbeid hvis elevene f.eks. skal skrive en bokanmeldelse. På <http://uprisen.no/hvordan-skrive-en-anmeldelse> finnes det en oppskrift som kan fungere som støtte i det videre arbeidet med bokanmeldelser.

Konkurransen

Diskusjonen kan også inngå som forberedelse til at elevene kan sende inn sin mening om årets Rein tekst-antologi og vinne bøker eller en MacBook Pro. Mer informasjon om konkurransen finnes på foreningenles.no/reintekst.

Opplegget dekker følgende kompetansemål:

-lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner (VG1)

-lese et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa, på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk, og reflektere over innhold, form og formål (VG1)

-lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer (VG2)

-lese et utvalg samtidstekster på bokmål og nynorsk og drøfte hvordan disse tekstene språklig og tematisk forholder seg til vår tid (VG3)

Tips til videre lesing om leseglede og litterær kompetanse:

Hennig, Åsmund, *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk*. Gyldendal, Oslo 2011

Lillevangstu, Marianne, Elise Seip Tønnesen og Hanne Dahll-Larssøn (red.),
Inn i teksten – ut i livet. Nøkler til leseglede og litterær kompetanse. Fagbokforlaget 2007

Kverndokken, Kåre (red.), *Gutter og lesing*. Fagbokforlaget 2013

<http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/Lesing/Ressurser/Lesing-i-norsk1/Hvordan-gjennomfore-litterare-samtaler/>